

Visienota

Ontwikkelingssamenwerking

Kamerlid Ingeborg De Meulemeester
Ingeborg.demeulemeester@n-va.be
www.ingeborgdemeulemeester.be

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting	3
Uniek karakter van de N-VA	5
1. Solidair met een wereld in verandering	6
1.1. Internationaal kader	6
1.2. Ontwikkeling in het belang van het Zuiden	7
1.3. Slimme Ontwikkelingssamenwerking	8
2. Krachtlijnen	10
2.1. Vlaanderen en Europa: bevoegd voor internationale samenwerking	10
2.1.1. Vlaanderen	10
2.1.2. Lokaal	11
2.1.3. Europa	12
2.2. Keuzes objectief maken	12
2.3. Transparantie en evaluatie	14
2.3.1. Evaluatie en monitoring	14
2.3.2. Good Governance	14
2.3.3. Onafhankelijke transparantie index	15
2.3.4. Parlement als evaluator	16
2.4. Voorwaardelijke samenwerking	16
2.5. Eigenaarschap: landen verantwoordelijk maken	17
2.6. Samenlevingen versterken via ondernemerschap, onderwijs en seksuele en reproductieve gezondheidszorg	18
2.6.1. Ondernemerschap	19
2.6.2. Onderwijs	19
2.6.3. Seksuele en reproductieve gezondheidszorg	20
2.7. Duidelijke financiering	21
2.7.1. Schuldkwijtscheldingen	21
2.7.2. Gebonden hulp	21
2.7.3. Klimaatfinanciering	21
3. Slotbeschouwing	23

Managementsamenvatting

De welvaart in de wereld is de afgelopen decennia toegenomen. De opkomende middenklasse in groeielanden als China en Brazilië streeft er naar om een gelijke levensstandaard te hebben als in het Westen. Toch gaat creatie van welvaart niet altijd gepaard met een eerlijke verdeling ervan, de ongelijkheid blijft immers toenemen. Dit uit zich niet langer alleen als een kloof tussen het rijke Noorden en het arme Zuiden, maar loopt ook dwars door samenlevingen in het Zuiden.

Voor de N-VA is er plaats voor internationale solidariteit in Vlaanderen en Europa. Ontwikkelingssamenwerking mag geen symptoombestrijding zijn, maar moet als doel hebben mensen in het Zuiden structureel uit de armoede te halen. Wij gaan er van uit dat dit alleen mogelijk is indien de ruggengraat van deze samenlevingen wordt versterkt, door de uitbouw van goedwerkende en democratische instellingen, door duurzame groei – met respect voor zowel de economische, de sociale als de ecologische component – en door internationale handel. Met enkele krachtlijnen wenst de N-VA vorm te geven aan een eigen Vlaams ontwikkelingsbeleid:

- Tegenover de onduidelijke bevoegdheidsverdeling die er vandaag bestaat, wil de N-VA dat ontwikkelingssamenwerking volledig aan **Vlaanderen** toekomt. De **Europese Unie** heeft een aanvullende rol te spelen inzake ontwikkelingsbeleid.
- Indien men een draagvlak voor de ontwikkelingssamenwerking wil behouden bij de burger/belastingbetaler, moet deze ook op een **transparante** manier gebeuren. Niet alleen de input, maar ook de output van onze programma's en projecten moeten **resultaatsgericht** worden bekeken.
- Er moeten **voorwaarden** worden gekoppeld aan de samenwerking en indien landen zich niet aan de afspraken houden, moet er opgetreden worden. In laatste instantie kan beslist worden om de hulp gedeeltelijk of volledig op te schorten door middel van een **exit-strategie**.
- Uiteindelijk moeten landen op termijn zelf de verantwoordelijkheid dragen. Dit betekent ook dat in de samenwerking met partneroverheden het principe van **eigenaarschap** centraal staat. De voorwaarde is wel dat de partners over functionerende instellingen beschikken die deze samenwerking ook ten uitvoering kunnen brengen.

- > Drie sectoren moeten als rode draad doorheen onze samenwerking lopen: **ondernemerschap** (1), **onderwijs** (2) en **seksuele en reproductieve gezondheidszorg** (3). Dit zijn de basisvereisten om de ruggengraat van een maatschappij te versterken doordat het de cyclus van achtergesteldheid en armoede kan doorbreken.
- > Zonder aan de doelstelling te raken om **0.7% van het Bruto Nationaal Inkomen (BNI)** aan ontwikkeling te besteden, ijveren we voor een **duidelijke en eerlijke communicatie** over de reële cijfers, ook in budgettair schaarse tijden.

Het doel dat men steeds voor ogen moet houden is – op termijn – **zelfredzaamheid**. Slimme ontwikkelingssamenwerking stelt de ontwikkelingslanden voor hun eigen verantwoordelijkheid. Op termijn beschikken ze over de nodige middelen om de eigen toekomst te bepalen en te onderhouden.

Uniek karakter van de N-VA

Waarin onderscheidt de N-VA zich van andere partijen:

De N-VA wil dat ontwikkelingssamenwerking volledig toekomt aan de deelstaten. Ontwikkelingssamenwerking moet een exclusieve **Vlaamse bevoegdheid** worden.

Vervolgens pleit de N-VA voor **eigenaarschap**. Ontwikkelingssamenwerking mag geen levenslange werkrelatie zijn. Uiteindelijk moet het partnerland zelf de verantwoordelijkheid kunnen dragen.

Met het oog op de voorwaardelijke samenwerking streeft de N-VA ernaar om in de toekomst **landencontracten** af te sluiten in plaats van de huidige samenwerkingsakkoorden of samenwerkingsprogramma's die veel te vrijblijvend zijn.

Ontwikkelingssamenwerking is voor de N-VA een relatie beperkt in de tijd. Een vooraf bepaalde **exit-strategie** is dan ook noodzakelijk om de stopzetting van de hulp te coördineren en te zorgen voor transparantie over de beweegredenen.

Binnen ontwikkelingssamenwerking is naast de overheid ook een grote rol weggelegd voor de NGO's. Vele jaren waren deze organisaties onaantastbaar in hun werking en hun transparantie. De N-VA wil hier verandering in brengen. Er is nood aan een grotere **transparantie in het budget van NGO's** met een duidelijk verschil tussen de structurele werkingskosten en de kosten voor de realisatie van de eigenlijke doelstellingen inzake ontwikkeling. In dit kader pleiten we voor een systeem van **corporate governance** waardoor de transparantie van de budgetten een institutioneel en vergelijkbaar kader krijgt.

1. Solidair met een wereld in verandering

De hulpactie die op gang kwam voor de Nigeriaanse deelstaat Biafra eind jaren 1960, de Live Aid benefiet ten voordele van Ethiopië in 1985, de jaarlijkse *Music for Life*-actie van Studio Brussel en zelfs de wafelenbak ten voordele van een schooltje in Burundi. Deze momenten confronteren ons met de vaststelling dat het elders in de wereld minder goed leven is.

Toch maken deze acties slechts een fractie uit van de internationale solidariteit. In de eerste plaats zijn het overheden, internationale organisaties zoals de Verenigde Naties, de Wereldbank of het Internationaal Monetair Fonds en niet-gouvernementele organisaties (NGO's) die aan Ontwikkelingssamenwerking doen. Deze actoren worden de drie klassieke pijlers van de Ontwikkelingssamenwerking genoemd.

In deze nota worden enkele krachtlijnen aangereikt die de visie van de N-VA op ontwikkelingssamenwerking accentueren. Naast de klassieke pijlers wordt ook een vierde pijler gedefinieerd: lokale gemeenschappen, scholen, bedrijven of particulieren die een concrete samenwerking met het Zuiden opzetten. De zichtbaarheid van de vierde pijlerorganisaties nam de laatste jaren sterk toe waardoor de drempel naar lokale ontwikkelingssamenwerking verlaagd wordt. Samenwerken met het oog op ontwikkeling bestaat niet louter op internationaal vlak tussen overheden, maar start tevens vanuit de burger zelf.

1.1. Internationaal kader

Solidariteit met het Zuiden kan veel vormen aannemen. De Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) probeert met een definitie eenvormigheid te creëren voor de 'officiële ontwikkelingssamenwerking' of de ODA¹. In de eerste plaats zijn dit giften of voordelige leningen door overheden die als doel hebben economische ontwikkeling en welzijn te bevorderen in het Zuiden, het gaat hierbij om een financiële transactie. Ook technische assistentie of kennisoverdracht valt hier onder, bijvoorbeeld het ondersteunen van onderwijs aan burgers uit de ontwikkelingslanden of de verloning van consultants, adviseurs en personeel uit de donorlanden die actief werkzaam zijn in de ontwikkelingssector ter plaatste.

Meteen wordt duidelijk wat *niet* onder Officiële Ontwikkelingssamenwerking (ODA) valt: een gift ter ondersteuning van militaire doeleinden of schenkingen door

---

¹ ODA: Official Development Assistance.

particulieren en bedrijven. Toch hoeft deze officiële vorm van ontwikkelingssamenwerking niet altijd van staat tot staat te gebeuren. Ze kan onrechtstreeks verlopen via dotaties aan een internationale organisatie of een NGO.

De OESO houdt bij welke financiële inspanningen haar lidstaten doen. In 1970 werd afgesproken ernaar te streven om 0.7 procent van het Bruto Nationaal Inkomen (BNI) te besteden aan ontwikkelingssamenwerking. Vandaag halen slechts vijf landen deze norm: Noorwegen, Zweden, Denemarken, Luxemburg en Nederland. De economische crisis en de impact op begrotingen zorgen ervoor dat vele andere landen besparen op internationale samenwerking.

Ook de federale regering streeft ernaar om tegen 2015 de doelstelling van 0.7 procent te halen. In 2011 daalde het cijfer weliswaar van 0.64 procent naar 0.53 procent. De N-VA gaat akkoord met het feit dat, als er overal bespaard moet worden, ontwikkelingssamenwerking ook een inspanning moet doen. Alleen op ontwikkelingssamenwerking besparen is natuurlijk al te gemakkelijk. We blijven staan achter het streefdoel van 0.7 procent, en als het minder is, moet dit ook zo worden gecommuniceerd.

1.2. Ontwikkeling in het belang van het Zuiden

De vraag waarom we aan ontwikkelingssamenwerking doen, is volstrekt legitiem. De belastingbetaler heeft het recht hierop een antwoord te krijgen. Een deel van de wereldbevolking valt steeds uit de boot. De Britse econoom Paul Collier beschrijft ze als de *bottom billion*: de één miljard armste mensen van de wereld die overleven met minder dan één dollar per dag. Collier gaat er van uit dat ontwikkelingssamenwerking alleen effectief is als ze verder reikt dan het puur emotionele. Er is ook een aspect dat als verlicht zelfbelang kan worden omschreven. Zo kan achtergesteldheid op termijn tevens ook gevaren voor ons opleveren: denken we maar aan de piraterij voor de kusten van Somalië. Anderzijds, landen die het economisch goed doen, zijn ook potentiële handelspartners voor onze bedrijven.

Voor de N-VA staat het belang door zelfredzaamheid van de mensen in het Zuiden centraal. Maar een situatie waar wij beter van worden staat hier niet haaks op. Bedrijven die zich inzetten voor lokale ontwikkelingssamenwerking, in het belang van de lokale burgers, mogen hier ook voordeel uithalen voor zover dit de geest van de samenwerking niet schaadt. Dit vereist ook een mentaliteitswijziging bij een groot deel van de ontwikkelingssector. Indien men een draagvlak voor internationale solidariteit wil behouden, moet men dit aspect durven aanhalen en uitleggen waarom ontwikkelingssamenwerking ook in ons belang kan zijn.

Het ontstaan van ontwikkelingssamenwerking is terug te leiden tot de periode na de Tweede Wereldoorlog. Nieuwe landen die hun onafhankelijkheid verkregen na de dekolonisatie hadden te kampen met grote uitdagingen zoals armoede, de opbouw van openbare instellingen, gezondheidszorg enz. De samenwerking tussen het Westen en de Derde Wereld was nog gebaseerd op een gevoel van paternalisme tegenover de oude kolonies. In volle Koude Oorlog-strijd moest deze hulp landen er voor behoeden niet de weg in te slaan van het communisme. Er was een duidelijke politieke component verbonden aan de samenwerking.

De Koude Oorlog ligt al twintig jaar achter ons. Het verband tussen de dekolonisatie en ontwikkelingssamenwerking wordt niet meer gelegd door de huidige generatie. We vertrekken vanuit de realiteit vandaag. De eenentwintigste eeuw kenmerkt zich door de opkomst van de BRIC: groeilanden als Brazilië, India of China. Dit zijn landen die hun economisch en politiek gewicht hebben doen toenemen zonder de steun uit het Westen.

Toch gaat de creatie van welvaart niet altijd gepaard met een eerlijke verdeling ervan. De ongelijkheid in de wereld is de laatste decennia alleen maar toegenomen. Dit uit zich niet langer alleen als een kloof tussen het rijke Noorden en het arme Zuiden, maar loopt ook dwars door samenlevingen in het Zuiden.

1.3. Slimme Ontwikkelingssamenwerking

De N-VA gaat er van uit dat landen in de eerste plaats zélf verantwoordelijk zijn voor het welzijn van hun bevolking. Ontwikkelingssamenwerking op zich zal nooit structureel mensen uit de armoede halen. Daarvoor zijn economische groei, internationale handel en goedwerkende politieke en sociale instellingen vereist. Het is ook geen herverdelingsmechanisme tussen landen, laat staan een sociale zekerheid op wereldniveau. Ontwikkelingssamenwerking moet bijdragen tot de totstandkoming van een stevige ruggengraat van een samenleving. Zo kan zich een systeem ontwikkelen waardoor men zelf uit belastingopbrengsten diensten als zorg en onderwijs kan financieren. Slimme ontwikkelingssamenwerking wijst ontwikkelingslanden op hun eigen verantwoordelijkheid. Vlaanderen en Europa, solidair met het Zuiden, moeten ook de vinger op de wonde leggen en de structurele oorzaken van armoede in het Zuiden blootleggen en aankaarten.

Naast de eigen verantwoordelijkheid van de partnerlanden is het belangrijk op te merken dat de donoren ook een verantwoordelijkheid dragen. De ontwikkeling van het partnerland en de vooropgestelde doelen kunnen niet enkel bereikt worden d.m.v. ontwikkelingssamenwerking, er moet ook teruggekoppeld worden met andere beleidsdomeinen zoals buitenlandse zaken, defensie en buitenlandse handel.

Niet alleen het Noorden heeft een taak te vervullen. Groeilanden zoals China investeren gigantische bedragen in armere landen. Deze investeringen dienen niet om de ontwikkeling van de plaatselijke bevolking te steunen, maar wel om hun eigen economie te bevoorraden van grondstoffen en goedkope arbeidskrachten. De nieuwe positie die deze groeilanden op het wereldtoneel bekleden, vereist dat ook zij hun verantwoordelijkheid nemen. Door in te zetten op ontwikkeling die de plaatselijke bevolking ten goede komt, op economisch, sociaal en ecologisch vlak kunnen ze dit realiseren.

Een recent onderzoek van het Hoger Instituut voor Arbeid had als belangrijkste bevinding dat de empathie in Vlaanderen ten overstaan van armoede in het Zuiden aanzienlijk is en blijft, ondanks de economische crisis, maar dat de populariteit van ontwikkelingssamenwerking sterk gedaald is.² De organisaties die zich bezighouden met samenwerking – in de eerste plaats de overheid – genieten te weinig vertrouwen van de burger. Indien de politiek een draagvlak wil behouden voor internationale samenwerking, moet dit ook verantwoord worden. Een duidelijke communicatie is nodig: niet alleen als het positief is, maar ook als het verkeerd loopt. Via enkele krachtlijnen wil de N-VA hier een aanzet voor geven.

---

² Algemene barometer draagvlak Ontwikkelingssamenwerking, HIVA/KULeuven. (https://hiva.kuleuven.be/resources/pdf/publicaties/R1455_rapport_barometer.pdf)

2. Krachtlijnen

2.1. Vlaanderen en Europa: bevoegd voor internationale samenwerking

2.1.1. Vlaanderen

De vijfde staatshervorming maakte de deelstaten bevoegd voor ontwikkelingssamenwerking. In het kader van het Lambermontakkoord (2000) zouden de gemeenschappen en de gewesten delen van ontwikkelingssamenwerking toebedeeld krijgen die bij hun eigen bevoegdheden aansluiten, volgens het principe "in foro interno, in foro externo". Dit houdt in dat elk bestuursniveau – deelstatelijk en federaal – de mogelijkheid krijgt om een eigen ontwikkelingsbeleid uit te tekenen dat raakt aan haar eigen bevoegdheden. In het Vlinderakkoord (2011) wordt met geen woord gerept over het uitvoeren van de Lambermontakkoorden rond internationale samenwerking. De interministeriële conferentie Buitenlands Beleid die de samenwerking tussen de deelstaten en de federale overheid moet afstemmen, is niet samengekomen tussen 2008 en 2012.

Vandaag is er al een eigen Vlaams Ontwikkelingsbeleid. In 2007 werden de principes, doelstellingen en voorwaarden van het Vlaamse beleid voor ontwikkelingssamenwerking opgenomen in een kaderdecreet.³ Het Vlaams Agentschap voor Internationale Samenwerking (VAIS) staat in voor de uitvoering van de samenwerking. Vlaanderen heeft prioritaire sectoren en werkt samen met drie partnerlanden: Zuid-Afrika, Malawi en Mozambique.

De huidige bevoegdheidsverdeling tussen het Vlaamse en federale niveau is allerm minst duidelijk. De federale overheid engageert zich extern op domeinen waar ze intern niet voor bevoegd is, zoals onderwijs, landbouw, ontwikkelingseducatie of universitaire ontwikkelingssamenwerking. De onduidelijke bevoegdheidsverdeling die er vandaag is, werkt inefficiëntie in de hand: NGO's moeten hun dossier op verschillende niveaus indienen, partnerlanden en internationale organisaties weten niet welk beleidsniveau aan te spreken, enz.

Tegenover deze versnippering van bevoegdheden en onduidelijke afbakening, plaatst de N-VA een volledig autonoom Vlaams ontwikkelingsbeleid waarbij de bevoegdheid voor ontwikkelingssamenwerking volledig bij de deelstaten ligt. Aangezien de politieke besluitvorming en de bevoegdheden in de toekomst meer en meer bij de deelstaten zullen liggen, is het logisch dat ontwikkelingssamenwerking dezelfde oefening doorstaat. Ontwikkelingssamenwerking is een beleidsdomein dat

³ Decreet inzake Ontwikkelingssamenwerking. 22/06/2007.
(<http://codex.vlaanderen.be/Portals/Codex/documenten/1016071.html>)

verder reikt dan het traditionele buitenlandse beleid. Departementen zoals onderwijs, gezondheidszorg, buitenlandse handel, energie en klimaat hebben ontegensprekelijk een raakvlak met ontwikkelingssamenwerking.

Een heldere, institutionele omkadering vanuit Vlaanderen moet ten goede komen aan de eigen belastingbetaler, aan de partnerlanden en aan het middenveld. De NGO-sector heeft overigens deze oefening al doorgevoerd: de Vlaamse koepelorganisatie 11.11.11 en haar Franstalige tegenhanger CNCD zijn elk hun eigen weg ingeslagen. Dit staat samenwerking uiteraard niet in de weg.

Een autonoom Vlaams ontwikkelingsbeleid moet samenwerken met donoren van andere Europese landen. De harmonisatie tussen verschillende donoren moet zo versterkt worden om de verschillen in procedures en eisen maximaal af te stemmen. Dubbel werk (en kosten) worden hiermee vermeden.

2.1.2. Lokaal

Vlaanderen is de voogdijoverheid van de lokale besturen. Meer en meer gemeentebesturen nemen ontwikkelingssamenwerking ernstig en bouwen dit uit. Zij kunnen onder meer via de samenwerking met een lokaal bestuur in het Zuiden een meerwaarde bieden, de zogenaamde Stedenbanden.

Hoewel ontwikkelingssamenwerking niet behoort tot de kerntaken van de lokale besturen spreekt het voor zich dat vanuit de Vlaamse overheid de nodige expertise en ondersteuning wordt verleend zodat deze lokale besturen een eigen Noord-Zuidwerking, indien gewenst, toch kunnen uitbouwen. Zo kunnen gemeenten ervoor kiezen om eigen accenten te leggen in het lokale beleid inzake ontwikkelingssamenwerking.

Naast de lokale besturen nemen ook de vierde pijlerorganisaties een belangrijke plaats in. Het belang van vierde pijlerorganisaties binnen de Noord-Zuidwerking is de laatste jaren toegenomen. Ook de universitaire ontwikkelingssamenwerking heeft een meer prominente plaats ingenomen. Zij staan het dichtst bij de mensen en hebben een belangrijke taak te vervullen aangaande ontwikkelingseducatie en sensibilisering. Het is belangrijk dat de bevolking op een correcte en realistische wijze wordt geïnformeerd. Al te vaak wordt vandaag uitgegaan dat de schuld van onderontwikkeling bij het Noorden ligt, wat zeker niet het geval is. Educatie moet niet vertrekken vanuit een schuldgevoel. De vierde pijlerorganisaties bevinden zich dicht bij de burger en de resultaten van de samenwerking zijn tastbaarder. Zij kunnen hier een unieke rol vervullen.

2.1.3. Europa

De Europese Unie en haar 27 lidstaten zijn met 53 miljard euro ontwikkelingshulp in 2011 's werelds grootste donor, goed voor meer dan de helft van de globale officiële ontwikkelingshulp. Het optreden vanuit het Europese beleidsniveau heeft een uitdrukkelijk aanvullend en versterkend karakter gekregen ten opzichte van het beleid van de EU-lidstaten.⁴

Wat de lidstaten zelf betreft, erkent de Europese Unie meer en meer dat het zinvol is de steun van de afzonderlijke lidstaten te concentreren op sectoren en regio's waar deze comparatieve voordelen opleveren. Zo kan elk land individueel het meest bijdragen aan ontwikkeling vanuit de eigen kennis en ervaring.

De EU-ontwikkelingsstrategie sluit in eerste instantie aan op de wensen en noden aangegeven door het partnerland zelf, in overeenstemming met de beginselen van eigen verantwoordelijkheid en partnerschap. Binnen dit algemene kader probeert de EU, vanuit haar ontwikkelingsrelevante expertise – handel, landbouw en visserij, milieu, klimaat, energie en migratie – verschillende beleidsmixen aan te bieden die aangepast zijn aan ieder partnerland.

De Europese Unie, als overkoepelend orgaan, moet actief gebruik maken van de vele instrumenten waarover zij beschikt om de gemeenschappelijke waarden van het Noorden en het Zuiden te ondersteunen. Dergelijke gemeenschappelijke waarden kunnen o.a. de volgende zijn: vrede, de eerbiediging van de mensenrechten, democratie, de rechtsstaat, goed bestuur, gendergelijkheid, gezonde overheidsfinanciën, betrouwbare terbeschikkingstelling van basisvoorzieningen en het streven naar inclusieve groei en vermindering van armoede in ontwikkelingslanden. De Europese Unie bevindt zich aldus in de positie om te helpen een gunstige omgeving te creëren voor doeltreffende hulp vanuit Vlaanderen en bij uitbreiding, de andere Europese regio's en lidstaten.

2.2. Keuzes objectief maken

Ontwikkelingssamenwerking is een huis met vele kamers. In de directe samenwerking (van staat tot staat) telt Vlaanderen drie partnerlanden, de federale overheid achttien. Daarnaast kiest de overheid ook welke multilaterale en indirecte steun het wil verschaffen aan internationale organisaties en agentschappen, zoals de VN of UNICEF, en aan NGO's.

De keuze van de partnerlanden moet geobjectiveerd worden door middel van variabelen, zowel op politiek als sociaal-economisch vlak. Voorbeelden van

---

⁴ Artikel 208, lid 1 VWEU

dergelijke objectieve variabelen zijn bijvoorbeeld de uitbouw van het overheidsapparaat, de naleving van de mensenrechten, het aantal actieve donoren, de uitbouw van de (lokale) economie en de kwaliteit en reikwijdte van de gezondheidszorg. Dit is vandaag al het geval voor de partnerlanden van de Vlaamse regering (Zuid-Afrika, Malawi, Mozambique). Op federaal vlak is de keuze vooral nattevingerwerk. De federale aanwezigheid is vooral geconcentreerd in de regio van de Grote Meren. De Democratische Republiek Congo, Rwanda, Oeganda en Burundi slokken meer dan de helft op van het federale budget. De keuze is historisch gegroeid en wordt politiek verantwoord: "het versterkt de Belgische invloed in deze landen". Toch lijkt de Belgische diplomatie, ondanks deze samenwerking, er niet in te slagen deze invloed positief aan te wenden voor een oplossing van het conflict rond de Grote Meren.

Dit als illustratie om aan te tonen dat de keuze van de partnerlanden geobjectiverd moet worden door variabelen. Zowel de keuze van de partnerlanden als het opstellen van deze variabelen moeten voorafgegaan worden door een brede consultatie met het parlement en het middenveld. Volgende zaken zijn hierin van belang:

1. Een juiste **balans** van partnerlanden tussen de Minst Ontwikkelde Landen (MOL) en Midden-Inkomenslanden (MIL). Het opzet van onze samenwerking met MOL moet verder reiken dan alleen armoedebestrijding. Ze moet ook steun bieden aan sociaal-economische ontwikkeling en de opbouw van instellingen. Bij MIL staan we iets kritischer: moeten we landen die mooie groeicijfers voorleggen, maar zelf onvoldoende energie steken in armoedebestrijding, financieel ondersteunen? We kunnen hier wel technische assistentie bieden, bijvoorbeeld in onderwijs of de strijd tegen HIV/AIDS.
2. De **toegevoegde waarde** die onze samenwerking biedt moet duidelijk zijn. We moeten investeren in sectoren waar we echt een meerwaarde kunnen bieden voor het partnerland, in de eerste plaats door onze eigen expertise op dit vlak.
3. **Dieper, maar minder breed.** Een lange lijst met partnerlanden oogt mooi op papier, maar dit werkt weinig efficiënt. Het totale budget moet onder meer partners worden verdeeld, en per land komen er heel wat administratieve kosten bij. Men kan beter focussen op minder landen, maar per land de samenwerking verdiepen, zoals ook Nederland de afgelopen jaren heeft gedaan.

Wat geldt voor partnerlanden, geldt ook voor de keuze van internationale organisaties en NGO's: wat is de toegevoegde waarde die kan worden aangeboden.

Ook hier kan het devies “dieper, maar minder breed” worden gehanteerd. Dit zal de NGO-sector zelf aanzetten tot een hergroepering en rationalisatie, waardoor overheadkosten kunnen worden beperkt, zonder aan de autonomie van het middenveld te raken. Ten alle tijde moet een wildgroei van organisaties worden vermeden. Dit moet ook leiden tot een inperking van kosten en tijd in administratie, want de focus kan beter aangewend worden voor Zuidwerking. Deze oefening werd in Vlaanderen al doorgevoerd.

2.3. Transparantie en evaluatie

Transparantie is een relatief nieuw begrip in de ontwikkelingssamenwerking. De conferenties van Parijs (2005), Accra (2008) en Busan (2011) hebben het belang er van aangekaart⁵. Financiële en technische samenwerking heeft een afzender in het Noorden (de donor) en een ontvanger in het Zuiden (de partner). Dit moet, net als de middelen die gebruikt worden, in kaart gebracht worden, zoals begrotingssteun (financiële injectie bij de partnerlanden), projectsteun, voordelige leningen, capaciteitsopbouw in onderwijs, gezondheidszorg of infrastructuur. Openheid moet ook een draagvlak creëren bij de burger/belastingbetaler. Die moet overtuigd worden van een *return on investment*, namelijk het feit dat de geboden hulp daadwerkelijk bijdraagt aan ontwikkeling.

2.3.1. Evaluatie en monitoring

Een permanente monitoring kan hier een oplossing bieden. Een systeem van transparantie en systematische evaluaties is een eerste stap in de goede richting, maar een systeem van monitoring kan de beleidsontwikkelingen gedetailleerd in kaart brengen. Daar waar evaluaties zich richten op slechts enkele vooropgestelde doelstellingen, combineert monitoring de verschillende doelstellingen, evalueert ze de ontwikkelingssamenwerking met het oog op alle doelstellingen en bewaakt ze de vooruitgang.

2.3.2. Good Governance

Transparantie inzake financieringsstromen geldt niet louter voor de bilaterale ontwikkelingssamenwerking. NGO's, andere organisaties en andere beleidsniveaus moeten ook met de nodige transparantie werken. Een systeem van Good Governance kan hier een algemeen kader bieden. De werkingskosten en structurele kosten zijn van belang om een ontwikkelingsbeleid uit te bouwen, maar uiteindelijk is het resterende beschikbare bedrag van belang om het beleid uit te voeren. Op (inter)nationaal vlak wil de N-VA dan ook dat NGO's volledig worden onderworpen aan de internationale regels van moderne financiële accounting (IPSAS), ook wel

---

⁵ Internationale conferenties van de OESO ter verbetering van de doeltreffendheid van de ontwikkelingssamenwerking.

gekend als het "dubbel boekhouden". De publicatie van een allesomvattend jaarverslag kan gecombineerd worden met de vereiste om een overzicht te incorporeren van alle inkomsten- en uitgavenposten, de effectief uitbetaalde steun in verhouding tot totale toegekende steun per project, evenals de bestemmelingen en een onderverdeling naar de rubrieken van transfers aan de donorlanden (organisatie, administratie, lonen van het management, het project zelf). NGO's moeten kunnen aantonen wat er netto overblijft voor het nastreven van de ontwikkelingsdoelstellingen.

In de regel houden NGO's vandaag de rechtsvorm van VZW dan wel van feitelijke vereniging aan. Dit statuut is echter niet bevorderlijk voor de transparantie inzake de financiële architectuur van deze organisaties. Om transparantie te realiseren wil de N-VA de "Code of Corporate Governance" (CCG, wet van 6 april 2010), die vandaag reeds van toepassing is op beursgenoteerde bedrijven, verruimd ook van toepassing maken op NGO's die een deel van hun inkomsten halen uit publieke middelen zoals overheids gelden. Tussentijdse rapporten van het FSMA (Autoriteit voor de Financiële diensten en Markten) leren alvast dat de naleving en toepassing van "CCG" haar vruchten afwerpt.

2.3.3. Onafhankelijke transparantie index

De standaarden opgezet door het *International Aid Transparency Initiative* (IATI)⁶ verdienen hierbij alle steun. IATI probeert alle activiteiten van een donor - overheid, internationale organisatie en NGO - in kaart te brengen via een reeks standaarden zoals de betrokken actoren, de financiële gegevens en de beoogde resultaten.

Minstens even belangrijk als een zicht op de input is de output van de samenwerking. Na het beëindigen van een project of na een financiële injectie moet worden geëvalueerd of de beoogde doelstellingen zijn nagekomen en/of het geld op de juiste bestemming is terechtgekomen. Het spreekt voor zich dat, indien dit niet het geval is, hier consequenties aan verbonden worden, in laatste instantie het stopzetten van de samenwerking.

Het belangrijkste partnerland van de huidige Belgische Ontwikkelingssamenwerking is de Democratische Republiek Congo, waar de jaarlijkse steun om en bij de 125 miljoen euro bedraagt. Men moet zich de vraag durven stellen: heeft dit iets wezenlijks veranderd? Vandaag staat Congo onderaan de ontwikkelingsindex van de Verenigde Naties. Dit is geen lans om de samenwerking met Congo op te schorten, wel om de output van deze samenwerking kritisch te benaderen.

⁶ International Aid Transparency Initiative.
(<http://iatistandard.org/wp-content/uploads/2012/05/What-is-an-IATI-Activity.pdf>)

2.3.4. Parlement als evaluator

Concreet kunnen we een verbeterde transparantie en evaluatie in de praktijk brengen door het Parlement te betrekken. Kijken we naar de Belgische ontwikkelingssamenwerking, dan zien we dat het federale Parlement niet over de nodige instrumenten beschikt om grondige evaluaties uit te voeren. De jaarlijkse begrotingsopmaak legt de uitgavenposten wel vast, maar schiet te kort in de verantwoording en de evaluatie.

Per land moet een fiche worden opgemaakt met daarop informatie over de subsidies voor de actieve NGO's vanuit eigen land en vanuit de donorlanden, van de ontvangen dotaties per donorland en per internationale organisatie, van de opgestarte projecten, van de geboekte vooruitgang, etc. Jaarlijks moeten die worden gebundeld in een "evaluatierapport van de ontwikkelingssamenwerking". Ook het parlement en het middenveld van de partnerlanden moeten hierbij betrokken worden. Het opzet van internationale samenwerking is het mede uitbouwen van goedwerkende instellingen. Inzake transparantie speelt immers niet enkel het parlement van de donor een belangrijke rol, ook het parlement van het partnerland moet een prominente rol opnemen inzake betrokkenheid en evaluatie.

2.4. Voorwaardelijke samenwerking

Niet alleen de keuze van de partnerlanden is belangrijk, ook de inhoud van de samenwerking. Een samenwerkingsakkoord tussen een donor en een partner wordt onderhandeld en afgesloten voor een termijn van enkele jaren. Het type samenwerking – begrotingssteun, projectsteun, voordelige leningen – wordt in dergelijk akkoord afgesproken.

De samenwerkingsprogramma's die vandaag op federaal niveau worden afgesloten zijn veel te vrijblijvend en focussen vooral op technische aspecten. De afgelopen jaren zijn veel programma's zelfs niet meer hernieuwd en wordt er nog verder gewerkt op basis van afspraken van enkele jaren geleden. Op Vlaams niveau wordt daarentegen gewerkt met landenstrategieën, die worden voorgelegd en besproken in het Vlaams Parlement. Qua inspraak komt dit de transparantie zeker ten goede.

De N-VA gaat nog een stap verder en wil komen tot landencontracten die tussen Vlaanderen en het partnerland worden afgesloten. Hierin staan ook de voorwaarden vevat aan welke het partnerland zich dient te houden. Ook voor schuldkwijtscheldingen moet aan voorwaarden worden voldaan. Voor de N-VA moeten volgende voorwaarden vooraf worden vervuld door **alle** partnerlanden:

- Het respecteren van de mensenrechten, met inbegrip van vrouwenrechten, kinderrecht, holebirechten en rechten voor personen met een handicap.

- Het respecteren van de rechten van minderheden.
- Verder uitbouwen van de democratie en de rechtsstaat.
- Het erkennen van de basisprincipes inzake goed bestuur en de strijd tegen corruptie.

Daarnaast kunnen, afhankelijk van het partnerland, ook **specifieke** inspanningsverbintenissen worden opgenomen in het samenwerkingscontract. Van een land kunnen we, in ruil voor steun, bijvoorbeeld vragen dat er werk wordt gemaakt van de afschaffing van de doodstraf.

Een ander heikel probleem is de terugname van uitgeprocedeerde asielzoekers. Samen met het partnerland moet een beleid worden uitgewerkt om deze problematiek aan te pakken. Dit beleid moet worden opgenomen in de samenwerkingsakkoorden. Dit is in de eerste plaats in het belang van de betrokkenen zelf, want de erkenning en opvang van de eigen landgenoten is een basisrecht. Hetzelfde geldt voor de terugname van gevangenen. Deze landencontracten worden afgesloten voor een onderling bepaalde periode van bijvoorbeeld drie à vier jaar. Het is niet de bedoeling dat de voorwaarden tijdens deze periode worden aangepast, want voorspelbaarheid en vertrouwen moeten ook vanuit de donor gerespecteerd worden.

Naast de voorwaarden moeten ook de mogelijke consequenties opgenomen worden in dit document. Dit kan gaan van het tijdelijk opschorten van een deel van de samenwerking, tot en met de volledige beëindiging. Een exit-strategie moet bij aanvang worden afgesproken. Beide partijen weten dan tenminste waaraan zich te houden en wat te verwachten. Voor het partnerland creëert het duidelijkheid en voorspelbaarheid, en veel belangrijker, indien de samenwerking met een land wordt stopgezet zal men zich voor de motivering kunnen baseren op de contractueel vastgelegde voorwaarden.

Toch is het stopzetten van de samenwerking slechts een laatste oplossing. Ook de bevolking in het Zuiden wordt hier het slachtoffer van. Anderzijds: wanneer niet aan de basisvoorwaarden wordt voldaan, zoals goed bestuur, is het zeer twijfelachtig of de hulp daadwerkelijk bij de bevolking terecht komt. Het spreekt voor zich dat noodhulp niet valt onder deze voorwaardelijkheid.

2.5. Eigenaarschap: landen verantwoordelijk maken

Verschillende internationale conferenties, waaronder die van Parijs (2005), Accra (2008) en Busan (2011), onderstrepen het belang van eigenaarschap (*ownership*). Dit is het principe dat landen in het Zuiden in eerste instantie zelf moeten instaan voor het beheer en de uitvoering van de samenwerking. Waar mogelijk wil de N-VA

de nationale uitvoering ondersteunen en zelfs aanmoedigen. Het opzet van ontwikkelingssamenwerking is immers ernaar streven dat de basisvoorwaarden voor ontwikkeling worden vervuld. Het is bijgevolg logisch dat het partnerland zelf de aansturing in handen neemt, zodat de plaatselijke instellingen geprofessionaliseerd worden. Dit vereist uiteraard ook verantwoordelijkheid van de partnerlanden, en een terugkoppeling naar de donor.

Voor de N-VA is begrotingssteun een mogelijke piste van ontwikkelingssamenwerking. Met begrotingssteun wordt een financiële transactie bedoeld, van schatkist tot schatkist. Hoe deze steun wordt ingevuld moet aangestuurd worden door de partnerlanden zelf. Een cruciale voorwaarde is wel dat deze landen beschikken over functionerende instellingen, zoals een professionele administratie financiën, een parlement dat de nationale begroting opvolgt en controleert, een onafhankelijke rekenkamer enz.

De realiteit leert ons dat in veel gevallen dit (nog) niet het geval is. Indien de parlementaire controle gebrekkig of afwezig is, of er duidelijke aanwijzingen zijn van wijdverspreide corruptie, is begrotingssteun uiteraard niet wenselijk. De kans is groot dat deze steun ofwel in de handen zal vallen van een kleine politieke of economische elite, of aangewend zal worden voor bijvoorbeeld militaire doeleinden. Een mogelijke andere financieringspiste bestaat dan uit projecthulp en capaciteitsopbouw. Deze projecten kunnen uitgevoerd worden door onze eigen overheidsagentschappen, door NGO's of door internationale instellingen zoals de VN, UNICEF of de Wereldbank.

De focus van onze samenwerking moet steeds liggen op de Zuidwerking. Waar mogelijk moet samengewerkt worden met lokale partners zoals plaatselijke overheden en NGO's. Dit betekent ook dat onze ontwikkelingssamenwerking probeert te werken met lokaal aangeworven medewerkers: zij kennen de lokale situatie, hebben een eigen netwerk, en verspreiden de opgedane kennis.

2.6. Samenlevingen versterken via ondernemerschap, onderwijs en seksuele en reproductieve gezondheidszorg

De sectoren waarop we willen focussen in onze partnerlanden hangen in grote mate af van de toegevoegde waarde die we kunnen bieden en de lokale toestand. Dat kan bijvoorbeeld technische samenwerking zijn voor het versterken van een overheidsdienst, de uitbouw van infrastructuur of ondersteuning in gehandicaptenzorg.

Toch moeten voor de N-VA drie sectoren als rode draad lopen doorheen alle samenwerkingsprogramma's en projecten: ondernemerschap, onderwijs en

seksuele en reproductieve gezondheidszorg. Deze sectoren vormen de *conditio sine qua non* voor de versterking van de ruggengraat van een maatschappij doordat ze de cyclus van achtergesteldheid en armoede kan doorbreken.

2.6.1. Ondernemerschap

Om welvaart te creëren is economische groei nodig. In het Zuiden is dit niet anders. Het doel van ontwikkelingssamenwerking is niet een eindeloos solidariteitsmechanisme in te stellen, wel ervoor te zorgen dat samenlevingen in het Zuiden op termijn kunnen instaan voor hun eigen behoeften. Voor de N-VA is het dan ook onontbeerlijk dat het ondernemerschap hier een cruciale rol in te spelen krijgt. Het zijn bedrijven en ondernemers die economische groei mogelijk maken.

Steun bieden aan ondernemerschap kan verschillende vormen aannemen. We denken hierbij aan vorming van beginnende ondernemers, aan ondersteuning en versterking van een wettelijk kader inzake eigendoms- en intellectuele rechten enz. Het is ook belangrijk dat de (lokale) economie voldoende gestimuleerd wordt. Ontwikkelingssamenwerking kan hiertoe bijdragen door bijvoorbeeld het toekennen van microkredieten.

Microkredieten maken deel uit van een strategie van microfinanciering waarbij op lokaal niveau kleine leningen worden toegekend aan plaatselijke ondernemers in het Zuiden. Dergelijke kredieten hebben vaak een kleinere of lagere rente dan normale leningen om zo geen hypotheek te leggen op de beoogde ontwikkeling. Microkredieten hebben al meermaals hun effectiviteit bewezen. De toekenning van dergelijke microkredieten verhoogt tevens ook de zichtbaarheid van de ontwikkelingssamenwerking wat dan weer de transparantie en de sensibilisering ten goede komt.

2.6.2. Onderwijs

De Millenniumverklaring van de Verenigde Naties en de daaruit voortvloeiende Millenniumdoelstellingen zijn vertaald in acht concrete doelen die in 2015 moeten worden behaald. De eerste doelstelling, het halveren van de armoede, zal gehaald worden in 2015. Inzake basisonderwijs – doelstelling 2 – zien we dat er ook grote stappen zijn ondernomen, maar dat de genderkloof blijft bestaan: tegenover 100 schoolgaande jongens staan slechts 80 schoolgaande meisjes. Het bevorderen van basisonderwijs, in het bijzonder voor meisjes, is niet alleen belangrijk voor de ontwikkeling van het kind zelf, maar ook voor het land waarin ze leven. Onderwijs creëert kansen voor de nieuwe generatie: een gelijke toegang tot onderwijs voor jongens en meisjes is dan ook een noodzaak. Dit kan kansen creëren voor de persoonlijke én meer algemene economische ontwikkeling.

Niet alleen basisonderwijs is belangrijk. Voortgezet onderwijs moet de mogelijkheden creëren voor iedere burger om bij te dragen aan de ontwikkeling van de overheid en het eigen land. Samenwerkingsprogramma's van Vlaamse universiteiten met het Zuiden moeten aangemoedigd en ondersteund worden. Het Zuiden heeft immers behoefte aan eigen, onafhankelijke universiteiten die het wetenschappelijk onderzoek aanmoedigen en de kritische ingesteldheid bevorderen.

2.6.3. Seksuele en reproductieve gezondheidszorg

Seksuele en reproductieve gezondheidszorg verdient, net als onderwijs, bijkomende aandacht. Bijna twintig jaar geleden werd dit probleem door de Verenigde Naties op de agenda gezet. De *Internationale Conferentie over Bevolking en Ontwikkeling* in Caïro (1994) lanceerde het begrip 'reproductieve gezondheid'. Vrouwen hebben het recht zelf te bepalen of, wanneer en hoeveel kinderen ze willen. Seksuele en reproductieve gezondheidszorg houdt tevens in dat door middel van sensibilisering en aandacht voor de ontwikkeling van en toegang tot onderwijs dit recht ook gevrijwaard wordt. Een betere scholing zorgt ook voor een verderzetting van de inspanningen van de seksuele en reproductieve gezondheidszorg. Bovendien moet een geschikte gezondheidszorg voor iedereen beschikbaar zijn zodat ziekten, zoals HIV/AIDS, uitgeroeid kunnen worden en vrouwen de nodige zorgen krijgen tijdens en na de zwangerschap. Dit laatste punt werd in 2000 ook opgenomen in de *Millenniumdoelstellingen* (doelstelling 5).

Seksuele en reproductieve gezondheidszorg overstijgt het belang van het individu en het gezin. Hele maatschappijen kunnen ontwricht worden indien hier geen aandacht aan wordt besteed. In een land als Niger hebben vrouwen gemiddeld 7,5 kinderen.⁷ Het jaarlijks inkomen per hoofd van de bevolking behoort niet toevallig tot de laagste ter wereld: 720 dollar per jaar. Er moet verder gekeken worden dan louter symptoombestrijding. De uitbouw van een eigen sociale zekerheid laat keuzevrijheid toe: het uitzicht op een vangnet en op kansen om de eigen toekomst te sturen vermindert de afhankelijkheid van de eigen kinderen. Het belangrijkste is dat samenlevingen uit de vicieuze cirkel geraken waarin een gebrek aan kennis en toegang tot seksuele en reproductieve gezondheidszorg uitmondt in armoede.

Bij de multilaterale en niet-gouvernementele organisaties die we financieel steunen moet ook de nodige aandacht besteed worden aan onderwijs en seksuele en reproductieve gezondheidszorg. Ook in de onderhandelingen voor een post-2015 kader voor de Millenniumdoelstellingen verdient dit prioriteit.

⁷ Global health facts. (<http://www.globalhealthfacts.org/data/topic/map.aspx?ind=87>)

2.7. Duidelijke financiering

De N-VA staat voor een duidelijke communicatie inzake ontwikkelingssamenwerking. De OESO laat toe dat studiebeurzen en schuldkijscheldingen als ontwikkelingssamenwerking worden gedefinieerd. Dit is geen "vervuiling" van de hulp, zolang het als doelstelling de ontwikkeling van het Zuiden voor ogen heeft. De duidelijkheid van financiering kan niet beoordeeld worden op de cijfers alleen. Het is beter niet louter te focussen op de kwantitatieve cijfers, maar ook op de kwaliteit en de output van de hulp.

In de huidige financiële context wordt op federaal niveau steeds meer bespaard op ontwikkelingssamenwerking. In 2012 bespaarde de federale overheid al 420 miljoen euro. In 2013 komt hier 175 miljoen euro bovenop. Op Vlaams niveau daarentegen is het budget voor ontwikkelingssamenwerking de laatste jaren stabiel gebleven, en zelfs licht gestegen, met in 2012 een budget van 30.632.047,14 euro⁸. Dit toont aan dat besparingen op ontwikkelingssamenwerking niet altijd noodzakelijk zijn.

2.7.1. Schuldkijscheldingen

We plaatsen enkele kritische bedenkingen bij schuldkijscheldingen die als voornaamste doel hebben het opsmukken van de ODA-cijfers. In 2010 schold de federale regering om en bij de 400 miljoen euro kwijt aan Congo om niet af te wijken van het 0.7 procent streefpad, zonder enige voorwaarde ten aanzien van de machtshebbers in Kinshasa. Men had beter gewacht tot na de presidentiële verkiezingen in 2011, die, zoals geweten, allerminst correct zijn verlopen. Schuldkijscheldingen zijn een mogelijkheid, maar ook hier moeten voorwaarden aan worden verbonden.

2.7.2. Gebonden hulp

Ook de discussie rond de (on)gebondenheid van hulp moet uit de wereld worden geholpen. Waar mogelijk moet de plaatselijke economie in het Zuiden worden gestimuleerd. Toch betekent dit niet dat onze eigen bedrijven geen meerwaarde kunnen bieden of verwezenlijken. Gebonden hulp mag, binnen de beperkingen die de OESO vooropstelt en indien er geen lokaal alternatief voorhanden is. Maar de promotie van onze eigen industrie en KMO's is een taak voor buitenlandse handel, niet van ontwikkelingssamenwerking.

2.7.3. Klimaatfinanciering

Inzake klimaatfinanciering, een actueel debat dat sterk samenhangt met ontwikkelingssamenwerking, moeten we ook duidelijkheid brengen in de financiering. In het kader van de klimaattop van Kopenhagen werd een

⁸ VAIS (http://vais.be/sites/default/files/content_files/Aanwending_begroting_sinds%202006_0.pdf)

internationaal engagement aangegaan om zowel op korte termijn als op lange termijn internationale klimaatfinanciering op te starten. Voor de korte termijn engageerde de federale overheid zich voor 150 miljoen euro voor de periode 2010-2012. Op langere termijn bestaat een engagement voor 110 miljard euro op internationaal vlak, waarvan 35 miljard euro door de lidstaten van de Europese Unie zal worden gedragen.

De N-VA wil de aandacht vestigen op de vele projecten en programma's die, in het kader van ontwikkelingssamenwerking, de nadruk leggen op emissiereductie en adaptatie inzake de klimaatproblematiek. Voor de N-VA moet binnen de begroting voor ontwikkelingssamenwerking een aparte financieringslijn worden voorbehouden voor dergelijke klimaatfinanciering in het Zuiden die eveneens de lokale ontwikkeling voor ogen heeft.

3. Slotbeschouwing

Ontwikkelingssamenwerking is meer dan een partnerschap tussen staten en organisaties: ook de lokale burgers moeten worden betrokken. Uiteindelijk komt het er op neer dat slimme ontwikkelingssamenwerking de ontwikkelingslanden en hun inwoners op termijn voor hun eigen verantwoordelijkheid stelt.

In Vlaanderen wordt draagvlak voor Ontwikkelingssamenwerking steeds kleiner waardoor ook in eigen land sensibilisering en ontwikkelingseducatie belangrijker worden. De overheid, traditionele NGO's, universiteiten en vierde pijlerorganisaties hebben hierin een cruciale rol te vervullen.

Ontwikkelingssamenwerking, in het Zuiden, in het Noorden en als een combinatie van beide, moet uiteindelijk streven naar sensibilisering en niet naar culpabiliseren. Efficiënte samenwerking kan enkel bestaan tussen gelijkwaardige partners zonder stigmatisering of wederzijdse beschuldigingen.